THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
FEB 24 1930

חיהל'ע גראָבער און אל. הערים היינט אין צווייטן קאָנצערט 8.30 אוו. אין פרץ זאל

אינגאנצן א נייע פּראָגראַם. ספּעציעלע אַראַנזשמענטס

זון אויפגאנג — 7.37.
זון אונטערגאנג — 5.49.

וועטער:
קלאָר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאָס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאָג

Vol. 20, No. 34. Winnipeg, Mon. February 17, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

מאָנטאג יט שבט, תר"צ.

אגב - אורחא

פון מארק

דער העלד פון טאָג

דער העלד פונ'ם טאָג ביי אונז אין וויניפעג, — און אויך באיר ווילט אין קאַנאַדע, — איז ריכטער ל. סט. ג. סטאבס, פונ'ם ירושה געריכט.

און כאָטש דער בכבוד'יקער ריכטער איז א טעטיקער מיטגליד פון דער פּאָל-קער-ליגע געזעלשאפט, וועמעס אידעאל איז פרידן, איז ער אין דעם פאַל ניט קיין פרידנס העלד, נאָר א קריגס העלד:

ער טרעט אָן אויף זייער וויכטיקע און בכבוד'יקע היסטאָריזשע, וועלכע, לויט דער בריטישער טראדיציע, דאַרפן געלאָזן ווערן צו רו. באזונדערס פון א ריכטער, וואָס איז אליין אזא סאַרט הינער-אויג.

פרוי באַשטימט צו קאַנאַדער סענאַט

ערשטע סענאטאָרשע אין בריטישער אימפּעריע איז מרס. נאָרמאַן ווילסאָן, פון אָטאַווא, פרוי פון פאַרמעגלאכן סוחר און געוועזענעם דעפּוטאַט, און איז א מוטער פון אכט קינדער. — איר פאָטער איז אויך געווען א סענאַטאָר.

אָטאַווא, פעב. 17. — פרעמיער מאַקענזי קינג האָט אנאָנסירט, אז מרס. נאָרמאַן ווילסאָן, פון אָטאַווא, איז באַשטימט געוואָרן ווי א מיטגלידערין פון סענאַט, אויף איינער פון די צוויי אָנטעריער וואַקאַנסיעס. זי וועט איינגעשוואָרן ווערן דעם דאָנערשטאג, ווען דער פּאַרלאַמענט וועט דערעפנט ווערן.

מרס. ווילסאָן איז ניט נאָר די ערשטע פרוי ארייננצוגיין אין קאַנאַדער סענאַט, נאָר איז אויך די ערשטע סענאַטאָרשע אין דער בריטישער אימפּעריע.

מרס. ווילסאָן איז די פרוי פון נאָרמאַן ווילסאָן, א פּראָמינענטער וואָלד-סוחר און אויך א פּאָליטיקער, א געוועזענער ליבעראַלער פאַרלאַמענט מיטגליד פון דעם ראַסעל באַצירק, און זי איז די טאָכטער פון דעם פאַרשטאָרבענעם סענאַטאָר ראָבערט מעקעי, פון מאָנטרעאַל.

די ערשטע קאַנאַדער סענאַטאָרשע איז א מוטער פון אכט קינדער, פון פיר ביז 18 יאָר. זי איז אָבער נאָך א גאַנץ יונגע פרוי, און אירע שווערע פאַמיליען פליכטן האָבן ניט אָפּגעשטעמפּלט זיך אויף איר אויסזען, — זי זעט אויס זייער יוגנטלאך.

ניט געקוקט אויף איר גרויסער פאַמיליע, האָט זי אָבער געפונען צייט פאַר געזעלשאַפטלאכע ארבעטן. זי איז א פליסיקע רעדנערן און באַהערשט אויסגעצייכענט חוץ ענגליש, אויך פראַנצויזיש, וואָס איז גאַנץ וויכטיק פאַר א מיטגלידערן פון סענאַט.

—(::)—

אכציק יאָריקער זקן שטערבלאך פאַרוואונדעט פון אוטאָמאָביל

דזשאָ טאָמאַס וואָהלי, 83 יאָר אַלט, פון 551 מערילענד סטריט, איז לעצטן אוונט געשטאָרבן אין שפּיטאַל מיט 3 שעה שפּעטער, נאָכדעם ווי ער איז אומגעוואָרפן געוואָרן פון אַן אוטאָמאָביל געטריבן פון דעניס אַנטאָיאַ, א קוואַליפיצערטער שאָפער.

דער אומגליק האָט פּאַסירט אויף סאַרדזשענט עווע., ארום מערילענד סט., ווען דער אַלטער מאַן, ניט באַמערקנדיק דעם אַנקומענדיקן אוטאָמאָביל, איז אראָפּ פון טראָטואַר און האָט אָנגעהויבן אריבערגיין די גאַס. אַנטאָיאַ האָט באַמערקט די געפאַר און האָט א קוועטש געטאָן דעם טאָרמאָז, אָבער דער אוטאָמאָביל האָט זיך אויסגעגליטשט און האָט אומגעוואָרפן דעם אַלטן, וועלכער איז געפאַלן צום ברוק אין א באַוואוסטלאָזן צושטאַנד, מיט א צעשפּאַלטענעם קאָפּ. דער שאָפער האָט אים אָפּגעפירט אין שפּיטאַל, וואו ער איז אין דריי שעה ארום געשטאָרבן.

שאָך-טורניר פאַנגט זיך היינט אָן

דער נאָרט-וועסט שאָך טורניר וועלכער איז אַנאָנסירט געוואָרן אויף פאַריקן מיטוואָך, איז אָבער ניט פאָראויסגעזעענע אורזאַכן אָפּגעלייגט געוואָרן און וועט זיך אָנפאַנגען היינט אָוונט, אין די צימערן פון אידישן שאָך-קלוב, 952 מיין סטריט.

דער טורניר איז אָפן פאַר יעדן שאָך-שפּילער וועלכער איז אַן איינוואוינער אין נאָרט-וועסטערן קאַנאַדע. דער געווינער פון ערשטן פּלאַץ וועט געווינען דעם טשעמפּיאָנשיפּ טיטול צוזאַמען מיט דער "הילהאָוז טראָפי". די פּאַרטיעס וועלן געשפּילט ווערן יעדן מאָנטאג, מיטוואָך און פרייטאג. שאָך-שפּילער וועלכע ווילן אין אים אָנטייל נעמען, מוזן קומען ניט שפּעטער ווי 8 אזייגער אין אָוונט.

רעימאָר, סאסק., טיילוויז געראַטעוועט פון פאַרניכטנדיקער שריפה

רעימאָר, סאסק., פעב. 15. — מיט גרויס מי און מיט דער ענערגישער הילף פון אַלע בירגער פון שטעטל און איינדיאַנער פון א דערבייאיקן רעזערוו, איז געלונגען צו ראַטעווען דאָס שטעטל פון פולשטענדיקער פאַרניכטונג פון א שריפה וואָס איז דאָ אויסגעבראָכן אין א פּול רום.

דער קאַמף קעגן דער שריפה איז געווען זייער א שווערער צוליב דער ביטערער קעלט און דעם מאַנגל פון אַפּאַראַטן. דער שאָדן באַטרעפט ארום 30 טויזנט דאָלאַר. עס האָבן געליטן א האַרדוואַער סטאָר, די פּול רום און צוויי דזשענעראַל סטאָרס.

קאָלאָניאַלער אָפיס געצוואונגען צו באַגנאַדיקן אראַבער פאַראורטיילט צום טויט פאַר מאָרד אין די ראַיאָטן

ירושלים, פעב. 17 (איטא). — דער קאָלאָניאַלער אָפיס איז געצוואונגען צו רעקאָמענדירן א באַגנאַדיקונג פון אַלע וואָס זיינען פאַראורטיילט געוואָרן צום טויט פאַר מאָרדן אין די לעצטע ראַיאָטן, פאַרבייטנדיק זייערע אורטיילן אויף פופצן יאָר געפענגעניש, — ווי דער "הארץ" מעלדעט. דער באַריכט איז דאָ אָבער ניט באַשטעטיקט פון קיין אָפיציעלע קוואַלן.

נאַיל גאַנעים, איינער פון צוויי ברידער פאַראורטיילט צום טויט פאַר'ן מאָרד פון דעם צפת'ער אידן מאַמו, האָט אַפּעלירט קעגן דעם אורטייל אויפ'ן סמך וואָס ער איז אונטער 18 יאָר אַלט. א מעדיצינישע אונטערזוכונג האָט אָבער באַשטעטיקט אז ער איז איבער אכצן, און דער אַפּעלאַציאָנס געריכט האָט גוטגעהייסן דעם אורטייל.

פינף אראַבער, געפונען שולדיק אין גנב'ענען תבואה אין משמר-העמק, זיינען פאַראורטיילט געוואָרן צו ניין חדשים טורמע יעדערער. דריי אָנגעקלאָגטע זיינען באַפרייט געוואָרן.

דער אַפּעלאַציאָנס געריכט האָט באַפרייט זיבן אראַבער וואָס זיינען געווען אָנגעקלאָגט אין פאַרברענען דעם שייער פון בית-אלפא.

פון די אכט אראַבער אָנגעקלאָגט אין אַטאַקירן דעם צפת'ער בית-יתומים און אונטערצינדן די געביידע, זיינען פינף פאַראורטיילט געוואָרן צו דריי יאָר טורמע יעדערער, און דריי זיינען באַפרייט געוואָרן.

פרייַנט האָבן אראַנזשירט דאָ א באַנקעט לכבוד די פיר אידן פון סנהדריה וואָס זיינען באַפרייט געוואָרן פון א מאָרד קלאַגע.

—(::)—

מזל טוב

א צווילינג (צוויי טעכטער) געבאָרן צו מר. און מרס. הערי נעמיראָווסקי. מוטער און קינד אין גוטן צושטאַנד אין וויקטאָריא האָספּיטאַל.

איינוואוינער פון וואַנקאָוווער דערשאָסן אויף טויט אין זיין אָפיס פון אַן אומבאַקאַנטן

וואַנקאָוווער, ב. ק., פעב. 17. — אַרטשיבאַלד אַלעקסאַנדער דזשאָנסאָן, געוועזענער פּאָליציי שעף פון מעדיסין-העט און אַן איינוואוינער פון וואַנקאָוווער זינט 1919, איז דערשאָסן געוואָרן אויף טויט אין זיין אָפיס דאָ שבת נאָכמיטאָג. דער אָנפאַלער, אַן אומבאַקאַנטע פּערזאָן, איז אַנטלאָפן, דראָענדיק מיט א רעוואָלווער מר. און מרס. קאָקס אויפזעער פון דער געביידע, וואָס האָבן אים געוואָלט כאַפּן. ער האָט אויך אויסגעמידן אַנדערע מענשן וואָס האָבן זיך געלאָזט יאָגן נאָך אים אין גאַס.

דער דערמאָרדעטער איז געווען פאַראינטערעסירט אין פערד רייסעס, און מען גלויבט, אז דער מאָרד האָט געהאַט צו טאָן מיט עפּעס אַן אַקט פון נקמה אין פאַרבינדונג מיט רייס געוועטן.

מרס. דזשאָנסאָן איז געווען ביי א טעאַטער מאַטינע, ווען זי האָט געקראָגן די ידיעה וועגן איר מאַנס טויט.

ביי דעם דערמאָרדעטן אין קעשענע האָט מען געפונען דריי הונדערט דאָלאַר, וואָס באַזייטיקט די טעאָריע פון מאָרד צוליב רויבעריי.

אייטע פון די קוילן וואָס דער מערדער האָט געשאָסן אויף זיין קרבן האָט דורכגעבראָכן א פענסטער פון קיך אין א דערבייאיקן אַפּאַרטמענט, פליענדיק האַרט ביים קאָפּ פון מרס. איירין מאָוה, וועלכע האָט זיך אזוי קוים געראַטעוועט מיט'ן לעבן.

—(::)—

דעלעגאַציע פאָדערט באַזייטיקונג פון ראַסן קוואַליפיקאַציעס אין נאַטוראַליזאַציע פּאַפּירן

וואַשינגטאָן, פעב. 17 (איטא). — א דעלעגאַציע האָט באַזוכט סעקרעטאַר דייווים, פאָדערנדיק די באַזייטיקונג פון נאַטוראַליזאַציע פּאַפּירן געוויסע אָנפראַגעס וועגן דעם ראַסן אָפּשטאַם פון די אַפּליקאַנטן אויף בירגערשאַפט.

די דאָזיקע אָנפראַגעס וועגן ראַסע, באַהויפּטעט די דעלעגאַציע, זיינען אין ערגעץ ניט באַפולמעכטיקט, און זיינען ניט געזעצלאך און ניט ראַטזאַם. זיי שאַפן א שלעכטן באַגריף וועגן דעם גאַנצן ענין, און ...

אוניווערסיטעט פראַגע ווערט היינט באַטראַכט

די פראַגע פונ'ם פּלאַץ פאַר'ן אוניווערסיטעט וועט היינט אָוונט דיסקוטירט ווערן אין דער לעגיסלאַטור, ווען די פראַגע פון דער רעגירונגס אַסיגנירונג פון א האַלבן מיליאָן דאָלאַר פאַר'ן אוניווערסיטעט וועט באַטראַכט ווערן.

מרס. אידיט ראָזשערס, ליבעראַל, וועט ריידן קעגן אריבערטראָגן דעם אוניווערסיטעט צו דעם פּלאַץ פונ'ם אַגריקולטורעלן קאַלעדזש.

ענגלאַנד וועט ניט איבעררייסן באַציאונגען מיט סאָוועט רוסלאַנד

לאָנדאָן, פעב. 16. — די בריטישע רעגירונג האָט ניט בדעה איבערצורייסן די באַציאונגען מיט סאָוועט רוסלאַנד צוליב אַנטי-רעליגיעזע אַקטיוויטעטן פון דער סאָוועט רעגירונג, כאָטש אַן אינטענסיווע פּראָטעסט באַוועגונג קעגן די רעליגיעזע פאַרפאָלגונגען אין רוסלאַנד ווערט איצט אָנגעפירט.

דער "דיילי העראַלד", אָרגאַן פון דער אַרבעטער פּאַרטיי, באַהויפּטעט, אז דער גאַנצער קאַמפּיין ווערט אָנגעפירט פון קאָנסערוואַטיוון מיט פּאָליטישע צוועקן, — צו שעדיקן דער אַרבעטער רעגירונג. די לעצטע האָט ניט קיין רעכט ארייינצומישן זיך אין רוסלאַנדס אינערלאַכע עניינים לויט דע געשלאָסענעם אָפּמאַך.

די לאַגע פאַר מר. הענדערסאָן, אויסערן מיניסטער, און איניקע אַנדערע מיניסטאָרן, ווי לענסבורי, למשל, איז ניט איבעריקס קיין באַקוועמע. זיי אַליין זייַנען רעליגיעזע מענשן, און ווייסן אַז די קירך, און זיי זיינען זיכער קעגן די פאַרפאָלגונגען אויף רעליגיע אין רוסלאַנד, ניט קאָנענדיק זיך אריינמישן אין דעם ענין.

די "מאָרנינג פּאָסט", פאַרקערט, פאַרלאַנגט אַן איבעררייס פון די באַציאונגען מיט דער סאָוועט רעגירונג, מאַג עס אפילו זיין א ברוך פונ'ם אָפּמאַך. דער ליבעראַלער "מאַנטשעסטער גאַרדיען" איז אָבער קעגן "געפערלאַכער אריינמישונג", — וואָס וועט, ווי די צייטונג מיינט, פירן צו א פאַרשטאַרקונג פון פאַרפאָלגונגען קעגן רעליגיע, ווייל דאָס וועט געבן די קאָמוניסטן די בעסטע געלעגנהייט צו פאַרבינדן רעליגיע מיט קאָנטער-רעוואָלוציע.

איינציקע מיטגלידער פון דער אַרבעטער פּאַרטיי פאַרדאַמען די רעליגיעזע פאַרפאָלגונגען אין סאָוועט רוסלאַנד, ...

באַרימטער פליער פליט פון זיין פרוי אין טורמע אריין

מינעאָלא, נ. י. פעב. 17. — בערט אַקאָסטאַ איז א באַרימטער לופט-פליער. מיט דריי יאָר צוריק האָט ער באַגלייט ריר-אַדמיראַל ריטשאַרד ע. בוירד אויף זיין באַוואוסטער לופט-רייזע קיין פראַנקרייך. דאָס האָט אָבער ניט באַרעכטיקט זיין "אַוועקפליען" פון זיין פרוי און צוויי קינדער, וועלכע ער האָט געוואָרפן און פאַרוואָס ער איז טאַקע צוגעצויגן געוואָרן צו פאַראַנטוואָרטלאַכקייט.

אַקאָסטאַ האָט זיך אין געריכט מודה געווען אז ער האָט פאַרלאָזן זיין פרוי און קינדער, און איז פאַראורטיילט געוואָרן צו זעקס חדשים געפענגעניש.

מילא, אַלצאיינס געפענגעניש. אָבער פון דער געפענגעניש קאָן מען ניט אוועקפליען.

—(::)—

גרויסע באַוול פאַבריק געפלאַנעוועט פאַר וויים-רוסלאַנד צו באַשעפטיקן ארבעטסלאָזע

לענינגראַדער כאָר-שול קאָנפיסקירט געוואָרן. — רבנים ארעסטירט אין מינסק

(ספּעציעלע טעלעגראַמעס צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

מאָסקווע, פעב. 17 (איטא). — די סאָוועט רעגירונג האָט באַשלאָסן צו בויען אין וויים-רוסלאַנד א ריזיקע באַוול פאַבריק, וואָס זאָל באַשעפטיקן טויזנט מענשן.

דער באַשלוס איז טיילווייז אָנגענומען געוואָרן מיט'ן צוועק צו פאַרלייכטערן די לאַגע פון די ארבעטסלאָזע אין די אידישע שטעטלאך. זי וועט עפענען גוטע ארבעטס אויסזיכטן פאַר די ניט-קוואַליפיצירטע אידישע ארבעטער ווייל בלויז צען פּראָ...

מאָסקווע, פעב. 17 (איטא). — די לעצטע ארעסטן פון די רבנים אין מינסק זיינען א רעזולטאַט פון באַריכטן וואָס זיינען דערשינען אין דער אידישער פּרעסע אין אויסלאַנד, וואָס לויטן אז בערלין האָט געקראָגן א גרויסע צאָל בריוו וואָס שילדערן די אידישע לאַגע אין רוסלאַנד אין זייער טונקעלע פאַרבן, זאָגנדיק, אז זי איז ערגער ווי ווען פריער, און בעטנדיק צו ...

זייער הויפּט-קוואַרטיר.

חיהל'ע גראָבער און אל. הערים אין נאָך א קאָנצערט היינט אָוונט

מרס. ה. ארליקאָוו געשטאָרבן אין טיפן עלטער

וויניפעגער יונגע אידישע קינסטלערין דערפאָלגרייך אין שיקאַגאָ

זשאַבאָטינסקי פאָרט אָפּ קיין דרום אפריקע